

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Кафедра української мови і літератури
Регіональна філологічно-краєзнавча лабораторія
Лінгводидактичний центр
Сумського державного педагогічного університету
імені А. С. Макаренка
Державна служба якості освіти у Сумській області
Центр професійного розвитку педагогічних працівників
Сумської міської ради
Сумське територіальне відділення МАН України

До 100 - річчя СумДПУ імені А. С. Макаренка

ДІАЛЕКТИ СУМЩИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

ПРОГРАМА

II Науково-методичного семінару

1 грудня 2025 року

Суми 2025

Шановні колеги!

Організаційний комітет науково-методичного семінару «Діалекти Сумщини в діяхронії та синхронії» вітає Вас і запрошує до співпраці й обговорення актуальних питань сучасної освіти й науки!

Мета конференції – обговорення актуальних питань вивчення діалектів Сумщини в просторовому-часовому вимірі; привернення уваги здобувачів освіти, учителів, викладачів, науковців до потреби фіксації народної мови, збереження інформації про різноманітні вияви народної мовотворчості; популяризація результатів наукових, науково-методичних досліджень у галузі діалектології.

Напрями роботи науково-методичного семінару

- Досвід вивчення говірок Сумщини за питальниками
- Дослідження діалектизмів в народнопісенній та художній творчості
- Практичні аспекти польових досліджень діалектів Сумщини в умовах війни
- Методичні аспекти вивчення діалектизмів на уроках української мови
- Діалектизми й регіональний публіцистичний дискурс
- Підбиття підсумків діалектологічної практики студентів 3 курсу факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

1 грудня 2025 року

Регіональна філологічно-краєзнавча лабораторія
Лінгводидактичний ресурсний центр
Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка
(м. Суми, вул. Роменська, 87, ауд. 258).

ukrmov@sspu.edu.ua

Програмний комітет семінару

Ганна ЗАЇКІНА, перший проректор Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, кандидат психологічних наук, доцент

Ольга КУДРІНА, доктор економічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної (наукової) роботи СумДПУ імені А. С. Макаренка;

Лариса КЛОЧКО, кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету іноземної та слов'янської філології;

Вікторія ГЕРМАН, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови і літератури;

Надія КИРИЛЕНКО, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури, заступник декана факультету іноземної та слов'янської філології;

Ольга РУДЬ, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури;

Олена КУМЕДА, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури.

Організаційний комітет

Алла РЯБУХА, начальник Управління державної служби якості освіти в Сумській області;

Юлія ЗАХАРЧЕНКО, заступник директора з навчально-виховної роботи КУ Сумська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27;

Світлана ІВАЩЕНКО, директор комунального закладу "Центр професійного розвитку педагогічних працівників" Степанівської селищної ради Сумського району;

Наталія ГРОМОВА, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української мови і літератури;

Марія ПРОКОПЕНКО, студентка 242 гр. факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка.

РЕГЛАМЕНТ

Робота відбуватиметься в дистанційному форматі з використанням платформи Zoom:

<https://us05web.zoom.us/j/7619537992?pwd=bEVhUVBCcWZlZkd3R2hCL28reU1Xdz09>

Ідентифікатор конференції: 761 953 7992

Код доступу: 2Kbnk

9:30–12.00 – час роботи семінару

(у дистанційному форматі з використанням платформи Zoom):

Доповіді під час роботи семінару – до 10 хвилин

Участь у дискусії – до 2 хвилин

ДОПОВІДІ

Досвід вивчення говірок Сумщини за питальниками

Інтердіалектні та вузькодіалектні риси мовної території Сумщини

Олена КУМЕДА, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Фонетико-граматичні риси говірки с. Воздвиженське Шосткинського району Сумської області за тематичним напрямом «Двір, роботи на подвір'ї»

Альона РОМАНЧЕНКО, студентка 262 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Особливості діалектного мовлення с. Рогинці Роменського району Сумської області за питальником В. І. Супруненка «Народознавчий запитальник. Культура, побут, звичай»

Наталія ЦИБУЛЬНИК, студентка 232 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Діалектологічний аналіз говірки с. Луцківка Сумського району Сумської області за питальником Н. П. Дейниченко «Тваринництво»

ЄЛІЗАВЕТА ЗЛИВКО, студентка 233 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Діалектологічний аналіз говірки с. Чернеча Слобода Конотопського району Сумської області за питальником Н. П. Дейниченко «Тваринництво»

Юлія АНДРІЄНКО, студентка 232 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Діалектологічний аналіз говірки с. Липова Долина Роменського району Сумської області за питальником Н. П. Дейниченко «Тваринництво»

Карина ЮРЧЕНКО, студентка 233 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Діалектологічний аналіз говірки с. Проруб Сумського району Сумської області за питальником В. І. Супруненка «Народознавчий запитальник. Культура, побут, звичай»

Олеся МАКАРЕНКО, студентка 232 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Діалектні особливості мовлення жителів с. Хмелів Роменського району Сумської області за питальником В. І. Супруненка «Народознавчий запитальник. Культура, побут, звичай»

Віталій КОСТЮК, студент 232 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Діалектологічний аналіз говірки с. Землянка Конотопського району Сумської області за питальником Н. П. Дейниченко «Тваринництво»

Вікторія МІХЄЄВА, студентка 233 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Діалектологічний аналіз говірки с. Боромля, Охтирського району Сумської області за питальником Н. П. Дейниченко «Тваринництво»

Юлія БАГЛИК, студентка 232 групи факультету іноземної та слов'янської філології

СумДПУ імені А. С. Макаренка

Діалектологічний аналіз говірки с. Велика Писарівка, Охтирського району Сумської області за питальником Н. П. Дейниченко «Тваринництво»

Дар'я ТАРАНЮК, студентка 232 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Діалектологічний аналіз говірки с. Світязь Ковельського району Волинської області за питальником Н. М. Глібчук

Марія ПУГАЧ, студентка 233 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Практичні аспекти польових досліджень діалектів Сумщини в умовах війни

Граматичні особливості говірки с. Бобрик Білопільського району

Ольга РУДЬ, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Лексичні риси говірки с. Боромля Охтирського району Сумської області

Наталія ЗЛЕНКО, доцент кафедри гуманітарних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ

Діалектизми Слобожанщини – слова, що зберігають унікальність рідного краю

Лариса АТМАНОВА, учитель української мови і літератури Низівського ліцею Садівської сільської ради Сумського району Сумської області

Слобожанський розпис: назви візерунків та символів у контексті діалектів Сумщини

Олена Назарова, консультант Комунального закладу “Центр професійного розвитку педагогічних працівників” Степанівської селищної ради Сумського району

Фонетико-граматичні риси говірки с. Кам'яне Сумського району Сумської області

Аліна ПРИХОДЬКО, студентка 241 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Морфологічні риси говірки с. Криничне Охтирського району Сумської області

Яна КРУПЕНЯ, студентка 241 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Лексичні риси говірки с. Олексине Охтирського району Сумської області

Ніколь АВРАМЕНКО, студентка 241 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Назви свійських тварин у говірці с. Будилка Сумського району Сумської області

Євген КУЧЕР, студент 242 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Специфічні риси говірки с. Кам'яне Сумського району Сумської області

Аліса ВЕДМІДЬ, студентка 242 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Лексико-семантичні діалектизми в говірці с. Станове Тростянецького району Сумської області

Дар'я ПАВЛЕНКО, студентка 241 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Гідроніми міста Конотопа: семантика та структура

Дар'я ФІЛІМОНОВА учениця 11 класу Конотопського ліцею № 1, слухачка Сумського територіального відділення МАН України

Лексичні риси говірки селища Бар Жмеринського району Вінницької області

Ангеліна ГРИЦЕНКО, студентка 232 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Дослідження діалектизмів в народнопісенній та художній творчості

Діалектні особливості прози Феодосія Рогового

Лариса ГОРБОЛІС, доктор філологічних наук, професор кафедри української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Лексико-семантичні діалектизми у прозі Івана Франка

Валентина ВЛАДИМИРОВА, кандидат філологічних наук, доцент, керівник гуртка «Літературознавство» Сумського територіального відділення МАН України

Діалектні одиниці як розмежування різних сюжетно-часових ліній у прозі Сумщини ХХ століття

Надія КИРИЛЕНКО, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Бойківський діалект у ранній творчості Івана Франка

Вікторія ГЕРМАН, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка

Східнополіські локалізми в мові першодруку Пантелеймона Куліша «Чорна рада»

Олена КУМЕДА, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Діалектизми в народних піснях Слобожанщини

Алла КОЩЕЙ, учитель української мови і літератури Степанівського ліцею Степанівської селищної ради Сумського району

Гуцульські діалектні риси в мові роману Р. Іваничука «Вогненні стовпи»

Єлизавета ДРАНОВСЬКА, магістрантка факультету іноземної та слов'янської філології Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Використання діалектизмів для створення автентичної мовної атмосфери у воєнній літературі

Богдан РУДИКА, студент 262 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Використання діалектизмів у творчості сучасних письменників

Світлана МАЦЕНКО, студентка 252 гр. факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка.

Діалектизми як моделювання мовного середовища в контексті мілітарний прози

Марія ПРОКОПЕНКО, студентка 252 гр. факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка.

Функції діалектизмів у дитячій літературі

Катерина САВЧЕНКО, студентка 242 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Естетика слова-образу вітер у мовотворчості поетів-шістдесятників (на прикладі ідіостилю В. Симоненка та М. Вінграновського)

Станіслав ОСЬМАЧЕНКО, учень 10-Б класу Комунальної установи Сумська спеціалізована школа I – III ступенів № 7 імені Максима Савченка Сумської Міської ради

Специфіка діалектизмів у народнопісенній творчості Сумщини

Світлана НІКІТІНА, вихованка гуртка «Літературна творчість» КЗ СОР- Обласного центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю

Етнографічні діалектизми в українській обрядовій пісенності

Дар'я МИКОЛАЄНКО, учениця Бочечківського ЗЗСО Конотопського району

Особливості відбиття діалектизмів у сучасній українській прозі

Дар'я БАБЕЦЬ, вихованка гурта «Літературознавство» КЗ СОР-Обласного центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю

Використання діалектної лексики в художньому тексті на позначення образу хати

Дарина ШКУРДОДА, учениця Сумського ЗЗСО 25, слухачка МАН

Діалектні особливості наукових праць з фольклору XIX ст.

Максим АФНАСЬЄВ, учень Сумського ЗЗСО 15, слухач МАН

Соціальні діалектизми в мові сучасної прози

Марія ХАРЧЕНКО, учениця Сумського класичного ліцею

Методичні аспекти вивчення діалектизмів на уроках української мови

Діалектна лексика як засіб формування мовної компетентності учнів у шкільному курсі української мови

Наталія ГРОМОВА, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Вивчення діалектизмів Слобожанщини на уроках української мови через учнівські дослідницькі проекти: методичні аспекти

Олена КОЩІЙ – консультант КЗ «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Степанівської селищної ради Сумського району Сумської області

Діалектизми як інструмент формування мовної ідентичності учнів: методичні підходи

Світлана ШВЕД, учитель української мови і літератури ліцею Великобобриського ліцею Верхньосироватської сільської ради Сумської області

Назви предметів побуту Сумщини на уроках української мови і літератури: діалекти та говірки

Євгенія КАЛАНТАЙ, учитель української мови і літератури Лікарської гімназії Миколаївської сільської ради Сумського району Сумської області

Діалектизми в сучасному шкільному просторі: система вправ для запобігання діалектним помилкам та збагачення словникового запасу

Світлана ОСЕТРОВА, учитель української мови і літератури Степанівського ліцею Степанівської селищної ради Сумського району Сумської області

Використання ігрових технологій та творчих завдань під час вивчення діалектизмів на уроках української мови

Оксана БАКУМЕНКО, учитель української мови і літератури Косівщинського ліцею Степанівської селищної ради Сумського району Сумської області

Роль діалектизмів у формуванні мовної компетенції філолога

Єлизавета МАРЧЕНКО, студентка 232 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Методичні підходи до вивчення діалектної лексики в шкільному курсі української мови

Аліна БОКАТОВА, студентка 231 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Методика роботи з електронними словниками під час вивчення діалектної лексики в середній школі

Максим ДОЛЯ, студент 4 курсу факультету іноземної та слов'янської філології Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Кейс-технології на уроках вивчення діалектної лексики

Євгенія ШИЧКІНА, студентка 4 курсу факультету іноземної та слов'янської філології Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Діалектизми й регіональний публіцистичний дискурс

Діалекти Сумщини як джерело регіональної ідентичності в сучасній медіакомунікації

Дарина РУБАН, студентка спеціальності «Журналістика» СумДУ

Регіональний сторітелінг: як сумські діалекти підсилюють автентичність комунікації

Юлія ЛАГУТА, студентка спеціальності «Журналістика» СумДУ

Діалектизми в соціальній рекламі: можливості, ризики, етичні межі

Юлія КОЛОДИЧ, студентка спеціальності «Журналістика» СумДУ

Роль діалектних особливостей у формуванні туристичного бренду Сумщини

Інна ЧОРНОЙВАН, студентка спеціальності «Журналістика» СумДУ

Використання діалектної лексики Сумщини в брендингу та локальних рекламних кампаніях

Нікіта ЗІБОРОВ, студент спеціальності «Журналістика» СумДУ

Сумчани чи сум'яни: культурологічний аспект (на матеріалі медіа)

Анастасія БІЛІВЦУК, студентка 3 курсу факультету іноземної та слов'янської філології Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Військові фемінітиви російсько-української війни (на прикладі ЗМІ)

Анастасія БІБІК, учениця 10 класу Конотопського ліцею № 1, слухачка Сумського територіального відділення МАН України

Мілітарний жаргон і діалектизми (на матеріалі ЗМІ)

Артем ЙОТКА, учень 10 класу Юріївського ЗЗСО, слухач Сумського територіального відділення МАН України

Лексико-семантична група «дрон»: діалектні номінації

Костянтин РОМАНЧУК, учень 10 класу Путивльського ліцею № 1, слухач Сумського територіального відділення МАН України